

Τα είδη του παιχνιδιού με βάση τα αναπτυξιακά ορόσημα

Το παιδί από τη φύση του έχει πλαστεί για να μαθαίνει μέσα από το παιχνίδι. Το παιχνίδι είναι η «αναπτυξιακή τροφή» του παιδιού που θα το βοηθήσει να αναπτύξει τις σωματικές και πνευματικές του δεξιότητες και ικανότητες. Καλλιεργεί τη φαντασία του με σκοπό στη συνέχεια να αποκτήσει πρότυπα και συμπεριφορές, που θα το βοηθήσουν να διαμορφώσει σε ένα σημαντικό μεγάλο βαθμό την προσωπικότητά του.

Όλες αυτές οι επιδράσεις του παιχνιδιού λειτουργούν ενοποιητικά σαν ένας ολιστικός μηχανισμός μάθησης και ανάπτυξης, αφού ως δραστηριότητα:

- Διευκολύνει τη μάθηση εκθέτοντας τα παιδιά σε νέες εμπειρίες, δραστηριότητες και ιδέες.
- Ενσωματώνει γνωστικά, συναισθηματικά και κοινωνικά ερεθίσματα.
- Παρέχει το νόημα για την πρόσληψη νέων συνδέσεων και σχέσεων μεταξύ ιδεών, εμπειριών, ικανοτήτων και γνώσεων.
- Εντάσσει τα παιδιά στο κοινωνικό σύνολο, καθώς τα βοηθάει στην αντίληψη της ομαδικότητας με τους κανόνες και τις αξίες της.
- Επιτρέπει στα παιδιά να δομούν νοήματα από τις εμπειρίες τους.
- Προσαρμόζει την ψυχοσύνθεσή του, με τη δημιουργία του αυτοελέγχου, του σεβασμού και τέλος της ωρίμανσής του.

ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΟΥ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ

- **Αισθητικοκινητικό και εξερευνητικό παιχνίδι:**
Τα βρέφη εμπλέκονται σε δραστηριότητες με αντικείμενα και ανθρώπους του περιβάλλοντός τους, οι οποίες τους προσφέρουν αισθητικοκινητικές εμπειρίες. Το συγκεκριμένο είδος παιχνιδιού κυριαρχεί κατά τη βρεφική ηλικία μέχρι και το δεύτερο έτος της ζωής. Μέσα από το αισθητικοκινητικό και εξερευνητικό παιχνίδι τα βρέφη εξερευνούν, χειρίζονται αντικείμενα και αλληλεπιδρούν με το περιβάλλον τους. Στο τέλος του πρώτου έτους αρχίζουν να κατανοούν τις έννοιες της αιτίας και του αποτελέσματος, ενώ παράλληλα ανακαλύπτουν τις επιδράσεις που έχουν οι πράξεις τους σε αντικείμενα και ανθρώπους. Περιλαμβάνει σκαφαλώματα, τρέξιμο, κουδουνίστρες, μπάλες, παιχνίδια με άμμο, αυτοκινητάκια πάνω στα οποία κάθεται το παιδί κ.α.
- **Κατασκευαστικό παιχνίδι:**
Περιλαμβάνει δραστηριότητες παιχνιδιού, όπου το παιδί χειρίζεται αντικείμενα για να κατασκευάσει ή να δημιουργήσει ένα προϊόν. Είναι κυρίαρχο στη νηπιακή ηλικία και παραμένει, με μικρότερη ένταση, μέχρι και την εφηβεία. Σε αυτό το είδος παιχνιδιού συμπεριλαμβάνονται οι κατασκευές με τουβλάκια, η συναρμολόγηση Lego, η κατασκευή χάρτινων λουλουδιών κ.α.
- **Συμβολικό παιχνίδι:**
Το παιδί χρησιμοποιεί σύμβολα έχοντας ως στόχο να αναπαραστήσει κάποιες πράξεις. Το συμβολικό παιχνίδι και το παιχνίδι προσποίησης αναπτύσσεται κατά το δεύτερο χρόνο της ζωής ενός παιδιού και είναι κυρίαρχο γύρω στα πέντε του χρόνια. Κατά την παιδική ηλικία, το συμβολικό παιχνίδι και το παιχνίδι φαντασίας μπορεί να εκφράζεται με μυστικές λέσχες παιδιών, παιχνίδι με αινίγματα, μυστικούς κώδικες, κουκλόσπιτο με οικογένεια από κούκλες, παιδική κουζίνα κ.α.
- **Κοινωνικό παιχνίδι:**
Περιλαμβάνει τις δραστηριότητες παιχνιδιού του παιδιού με άλλα άτομα, όπως γονείς, αδέρφια, συνομήλικοι κλπ. Ξεκινάει από τη βρεφική ηλικία μεταξύ μητέρας-μωρού και από την ηλικία των τριών ετών τα παιδιά εμπλέκονται σε περισσότερο περίπλοκα κοινωνικά παιχνίδια. Τα παιδιά χρησιμοποιούν στο κοινωνικό παιχνίδι τους την εναλλαγή ρόλων ώστε να μάθουν πώς λειτουργεί το κοινωνικό σύστημα, πιο συγκεκριμένα προσποιούνται πως είναι γιατροί, μητέρες με παιδιά, διάφοροι ήρωες από

την τηλεόραση αλλά και «φανταστικούς» χαρακτήρες. Το συγκεκριμένο είδος παιχνιδιού περιλαμβάνει τα παιχνίδια με κανόνες, όπως τα επιτραπέζια παιχνίδια, τα ομαδικά παιχνίδια (το μπάσκετ και το ποδόσφαιρο) και το ομαδικό συμβολικό και κατασκευαστικό.

ΚΑΤΑΛΛΗΛΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΗΛΙΚΙΑ

- 0-1 έτους:
Βιβλία από ύφασμα, πλαστικό ή χαρτόνι, με μεγάλες εικόνες και σχέδια, δοχεία και κύπελλα, άθραυστοι καθρέφτες στερεωμένοι, κρεμαστά κρεβατιού με φως, περιστροφή και μελωδίες τα οποία δεν φτάνει όμως το μωρό, μουσικά κουτιά και μουσικά παιχνίδια, παιχνίδια που επιπλέουν στο μπάνιο, κουδουνίστρες, μεγάλα ξύλινα ή πλαστικά κομμάτια, παιχνίδια που μπορεί να στοιβάξει, σε διαφορετικά σχήματα, χρώματα και μεγέθη, καθημερινά αντικείμενα διαφορετικών υφών.
- 1-2 ετών:
Απλά παζλ με μεγάλα κομμάτια, κουτιά με αντικείμενα που γεμίζει και αδειάζει, παιχνίδια που τα παιδιά σπρώχνουν και τραβούν (όχι με μακριά κορδόνια) με ρόδες, κούκλες όλων των μεγεθών, μεγάλα μολύβια και χαρτιά για να μουτζουρώνει, παιχνίδια με κουμπάκια ή πλήκτρα (αίτιο-αποτέλεσμα), παιδικά αυτοκίνητα και φορτηγά, παιχνίδια για να σκάβει (ξύλινο ή πλαστικό κουβαδάκι, φτυάρι, τσουγκράνα).
- 2- 3 ετών:
Απλά παζλ με μεγάλα κομμάτια (3-4 κομματιών), βιβλία με σύντομα παραμύθια και εικόνες δράσης, μαυροπίνακας και κιμωλία ή πίνακας λευκός με μαρκαδόρους, μπογιές μη τοξικές (δαχτυλομπογιές), ρούχα μεταμφίεσης, εξαρτήματα αδρής κίνησης (παιδική χαρά κλπ), υλικά για φανταστικό και προβολικό παιχνίδι (play mobile κλπ), τουβλάκια, κυβάρια, μεγάλα Lego, ξύλινα παζλ ενσφηνωμάτων ανθρώπινης φιγούρας, ενσφηνώματα με σφυράκια, εκπαιδευτικά τραπεζάκια που το παιδί μαθαίνει λέξεις, χρώματα, κ.ά., κουκλόσπιτο, κούκλες-μαριονέτες, φάρμες με ζωάκια, μπάλα για να κλωτσάει-πιάνει και πετάει αδρά-, παιδικά κουζινικά σκεύη παιχνίδια, παιχνίδια εξωτερικού χώρου: κουτί με άμμο, σπιτάκι, κουβαδάκια και φτυάρι, πηλός, πλαστελίνη.
- 3-5 ετών:
Απλά παζλ με 5-6 κομμάτια, βιβλία για αφήγηση ιστοριών (σύντομες ιστορίες ή ιστορίες δράσης), παιδικά εργαλεία (κατσαβιδάκια, λαβίδες, μαχαιράκια, σφυράκια κλπ), τρίτροχο ποδήλατο, τραμπολίνο, βιβλία ζωγραφικής, παιχνίδια μνήμης, παιχνίδι στόχου (bowling, darts με Velcro κλπ), παιχνίδια – μεταφορικά μέσα, χειροτεχνίες (να κόβει και να κολλάει), ζωγραφική (πινέλα, κιμωλία, ξυλομπογιές, μαρκαδόρους), ψαρέματα, δραστηριότητες νοικοκυριού όπως μαγείρεμα, σιγύρισμα, κηπουρική, περιποίηση ζώου.
- 5-10 ετών:
Αθλητικός εξοπλισμός (μπάσκετ, τέρματα κλπ), ψαλίδια με αμβλυμμένες άκρες, σεντ ραπτικής, σχοινάκι, ποδήλατα, επιτραπέζια παιχνίδια, πατίνια με προστατευτικό εξοπλισμό, βαλιτσάκια γιατρού-νοσοκόμας, ομαδικά παιχνίδια, μουσικά όργανα, παιχνίδια για την εκμάθηση αριθμών- γραμμάτων- γραφής, ακροστιχίδες, παιχνίδια σύνθετων κατασκευών, παιχνίδια διαφορών, σεντ χειροτεχνίας, σύνθετα παζλ.